

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 21 au 25 mai 2023

Souguia n° 93

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Se laver pendant Chabbat (3)

3ème partie : Eau chauffée pendant Shabbat de façon permise

Jusqu'à présent nous avons pu voir clairement que la Gzerra de Merh'ats concerne l'eau chauffée avant Shabbat ou Yom Tov de peur qu'elle soit chauffée pendant Shabbat de façon interdite.

Les Poskim se sont penchés sur de l'eau chauffée pendant Shabbat de façon permise (soit toute seule en étant sur le feu depuis la veille, soit avec une action, par exemple en la chauffant à moins de Yad Soledet Bo).

Cette eau est-elle considérée comme l'eau chauffée la veille, et serait alors permise pour Panav Yadav véraglav, ou bien elle a le même statut que l'eau chauffée pendant Shabbat par transgression ?

Dans le même ordre d'idée, on peut se demander si l'eau chauffée pendant Shabbat par transgression est interdite aussi à cause de la Gzerra, ou bien seulement à cause de la règle générale de Shabbat qui interdit tout profit d'une Melakha faite le Shabbat.

Petit supplément à la fin de la H'overet pour la veillée de Shavouot – Hag Saméah !

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מטר אסור ולא על אסור מטר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. פי יי יתן חכמה מפיו דעת ויתבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du dimanche

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour Réfoua Chelema de
Tehila Malka bat Esther et Chimon ben Juliette*

Pouvez-vous déduire si selon Tosfot (vus précédemment) il y a une Gzerra spécifique pour l'eau chauffée Shabbat ?

תוספות מסכת שבת דף לט עמוד ב

[...] ומיהו קשה לרשב"א דמגופה דמתניתין הוי מצי למידק בלא הך ברייתא דמייתי מדקתני ואסורין בשתיה כ"ש פניו ידיו ורגליו דאסירי.

L'interdit de profiter d'une transgression de Shabbat concerne-t-il tous les types de profits ? (facultatif)

רמב"ם הלכות שבת פרק ו הלכה כג

ישראל שעשה מלאכה בשבת אם עבר ועשה בזדון אסור לו ליהנות באותה מלאכה לעולם, ושאר ישראל מותר להם ליהנות בה למוצאי שבת מיד שנאמר (שמות ל"א) ושמרתם את השבת כי קדש היא היא קדש ואין מעשיה קדש, כיצד ישראל שבשל בשבת במזיד, למוצאי שבת יאכל לאחרים אבל לו לא יאכל עולמית, ואם בשל בשגגה למוצאי שבת יאכל בין הוא בין אחרים מיד וכן כל כיוצא בזה.

לבוש אורח חיים סימן רמד סעיף ג

ואם בנה הגוי לישראל הבית באיסור בשבת נכון להחמיר שלא יכנסו באותו בית כדי שלא יהנה ממלאכת שבת, דכיון דמלאכה גמורה הנעשית בשבת אסורה בהנאה מן התורה כמו שיתבאר בעזה"י [בס"י שיח ס"א], יש להחמיר גם בזו מדרבנן. מיהו אם התנה הישראל עם הגוי שלא לעשות המלאכה בשבת והגוי עשאה בעל כרחו כדי למהר ולהשלים מלאכתו, אין לחוש, ועיין לקמן סימן תקמ"ג [ס"ג].

Selon le Maguen Avraham quel est le statut de l'eau chauffée pendant Shabbat de façon permise ?
Quelles sont ses preuves avec le Roch et le Din de Yom Tov ? S'aider avec le commentaire du Mahatsit Hashekel

רא"ש מסכת שבת פרק ג סימן ט

ט ת"ר מתחמם אדם כנגד המדורה ויוצא ומשתטף בצונן ובלבד שלא ישתטף ויתחמם כנגד המדורה מפני שמפשיר מים שעליו לכך צריך אדם ליזהר אחר שנטל ידיו שלא יחמם אותם נגד המדורה עד שינגבם תחלה:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכו סעיף ד

לא ישתטף אדם בצונן כל גופו ויתחמם כנגד המדורה, מפני שמפשיר מים שעליו ונמצא כרוחץ כל גופו בחמין; אבל מותר להשתטף בצונן אחר שנתחמם אצל האש.

שם סעיף ה

י"א שצריך ליזהר שלא לחמם ידיו אצל האש אחר נטילה, אם לא ינגבם תחלה יפה.

מגן אברהם סימן שכו ס"ק ו

אצל האש. אבל במקום שאין היס"ב שרי כמ"ש סימן שי"ח סי"ד ול"נ דס"ל להרא"ש דאסור משום רחיץ דחמין שהוחמו בשבת אפי' לרחוץ בהם ידיו אסור וכ"ה בגמרא דף קל"ד ע"ב וכ"מ ברא"ש שכתב מפני שמפשיר המים וכ"מ ממ"ש ס"ו וכ"כ הסמ"ק וסה"ת בהדי' וכ"נ מידי דהוי ב"ט שמותר להחם מים לשתו' ואפ"ה אסור לרחוץ בהן כמ"ש סימן תקי"א:

מחצית השקל אורח חיים סימן שכו ס"ק ו

ולי נראה דסבירא ליה כו' אפילו לרחוץ בהם ידיו אסור. וסבירא ליה דאפילו כהאי גוונא דליכא רחיצה גמורה, והתירו רמב"ם, כמו שכתב בס"ק ה', אבל הרא"ש אסר גם בזה: וכן הוא בגמרא. דתנו, ר' אלעזר בן עזריה אומר מרחיצים הקטן ביום שלישי למילתו שחל בשבת, דסבירא ליה דביום שלישי התינוק מסוכן אצל הרחיצה, וחכמים אוסרים. ואיבעיא להו, האי רחיצה אי ר"ל רחיצת כל הגוף או רק רחיצת המילה, ובעי למפשט דעל כרחך ר"ל רחיצת כל הגוף, דאי רחיצת מילה גרידא, מאי טעמא דרבנן דאסרי, ניהו דסבירא להו דליכא סכנה, מכל מקום מי גרע מנתינת מים על גבי מכה בשבת דשרי. ודחי, דבמכה לא הותר כי אם בחמין שהוחמו מערב שבת, והכא מיירי בחמין שהוחמו בשבת, ולכן אסרו רבנן אפילו רחיצת מילה גרידא. ועל כרחך ר"ל חמין שהוחמו בשבת בהיתר, כגון להפשיר או בדרך אחר, דאי רבנן אסרו להחם חמין בשבת לצורך רחיצת המילה, אם כן פלוגתייהו אי מותר להחם מים לצורך רחיצה, דהא אי הוחמו בהיתר

גם רבנן מודים דהרחיצה מותרת, א"כ אמאי קתני ר' אלעזר בן עזריה אומר מרחיצים כו', הוי ליה למימר מחמין חמין כו', דברחיצה גם רבנן מודים, אלא על כרחך דאפילו הוחמו בהיתר אסרו רבנן רחיצת המילה. הרי דבהוחמו בשבת אפילו רחיצת אבר אסור, ואפילו ר' אלעזר בן עזריה מודה, ושם לא התיר אלא משום סכנה: וכן נראה מידי דהוי ביום טוב כו' ואפילו הכי אסור לרחוץ בהן. והיינו כל גופו, אבל לרחיצת פניו ידיו ורגליו מותר אפילו להחם המים, מכל מקום מוכח דאפילו הוחמו המים בהיתר מכל מקום אסור לרחוץ בהן כל גופו, אף על גב דבמים שהוחמו מערב יום טוב מותר לרחוץ כל גופו, אפילו הכי אם הוחמו ביום טוב אפילו הוחמו בהיתר אסור לרחוץ בהן כל גופו, ומיניה דבשבת דפניו ידיו ורגליו גם כן מותר לרחוץ בחמין שהוחמו מערב שבת, מכל מקום בהוחמו בשבת אפילו הוחמו בהיתר אסור לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו, דרחיצת כל גופו ביום טוב ורחיצת פניו ורגליו בשבת שוין הם:

Les mots du jour à apprendre :

Il aurait pu	הוּי מְצִי
Il emmène	מְיִיתִי
C'est pourquoi	לְפָר

Programme du lundi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour Réfoua Chelema de
Tehila Malka bat Esther et Chimon ben Juliette*

Comment le Gaon de Vilna comprend-il l'avis du Rambam ? Selon le Chaar Hatsyoun, comment le Maguen Avraham comprend-t-il le Rambam ?

ביאור הגר"א אורח חיים סימן שכו סעיף ד

ונמצא כרוחץ כו'. רמב"ם ודייק כל גופו שסוב' דחימום אינו אסור כיון שמפשיר כמ"ש שם רק משום הרחיצה והוי כחמין שהוחמו מע"ש דאין אסור אלא כל גופו כמ"ש בס"א ועבס"ה:

שער הציון סימן שכו ס"ק ח

(ח) כן כתב המגן אברהם בטעמו, ומשמע דברחיצה גמורה אף לדעת הרמב"ם אסור אפילו פניו ידיו ורגליו לבד, אף שלא היה רק הפשר מים בשבת, אף שעל הפשר אין איסור. **ומפשטות לשון הגר"א משמע דטעם הרמב"ם משום דלא היה על הפשר שם אסור**, לכך סבירא לה דהוא כחמין שהוחמו בערב שבת, דגם שם לא היה על עצם החימום אסור, ולא גזרו רק על כל גופו, ולפי זה במים שהופשרו בשבת [היינו, שלא היה יד סולדת בהן] אין איסור לדעת הרמב"ם רק רחיצת כל גופו:

משנה ברורה סימן שכו ס"ק יז

ונמצא כרוחץ כל גופו – זהו מלשון הרמב"ם ור"ל שאין לאסור מפני חמום המים גופא דהפשר אינו בכלל ביטול רק מפני חשש רחיצה וס"ל דכיון [ח] שאין זה רחיצה גמורה עשאוהו רק כחמין שהוחמו מע"ש דאין אסור אלא כל גופו כמ"ש בס"א והי"א שבסעיף שאחר זה ס"ל דדינו שוה כרוחץ בחמין שהוחמו בשבת דאסור אפילו לרחוץ בהן פניו ידיו ורגליו [ואף דסתם חמין שהוחמו בשבת הוחמו המים באיסור והכא בעניננו הלא לא היה על המים שם חימום רק שם הפשר בעלמא אין לחלק בזה דאפילו מים שרק הופשרו בשבת ואין היד סולדת בהן ג"כ אסור לרחוץ בהן אפילו אבר אחד]:

Quel est l'avis des Richonim suivants ?

רש"י מסכת שבת דף מ עמוד א
מחופין בנסרים – ולא היו צריכין לחוש שמא נתחממו בשבת מחומו של מרחץ.

ר' עובדיה מברטנורא מסכת שבת פרק ג משנה ד
[...] ואמרו חכמים שהמים שנמשכו באותו צינור בשבת דינם כדין חמין שהוחמו בשבת שאסורים לרחוץ בהן אפילו אבר קטן [...].

מלחמת ה' מסכת שבת דף יח עמוד ב
[...] ואקשי' והא מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוה ואסרו להו רבנן שטיפתן משום גזירת מרחצאות שהרי אסרו ביום טוב בשטיפת כל הגוף אלמא זו היא שטיפה שיש בה משום גזירת מרחצאות ואף על פי שהיקל ר"ש בחמין שהוחמו בע"ש מ"מ בהוחמו בן יומן אסרו משום מרחצאות [...].

Statut de l'eau chauffée par un non-juif pour lui-même

ערוך השולחן אורח חיים סימן שכו סעיף ב

ולכן אסור לרחוץ בחמין שהוחמו מע"ש כל גופו או רוב גופו אפילו ירחצם אבר אבר ולא כל הגוף ביחד בין אם החמין בכלי בין בקרקע ואפילו בחמין שלא הוחמו במרחץ ואפילו לשפוך המים על גופו להשתטף שאין זה דרך רחיצה מ"מ כיון דנאסרה רחיצת הגוף לא פלוג רבנן באופן הרחיצה אבל מותר לרחוץ בחמין שהוחמו מע"ש פניו ידיו ורגליו או איזה אבר אחר כל שאינה רוב גופו אבל בחמין שהוחמו בשבת אפילו הוחם ע"י עכו"ם לצורך עצמו אסור אפילו לטבול ידו בהן ולא דמי לכל הדברים שעשה הא"י לעצמו דמותר לישראל להשתמש בהם כשאינו מכירו כמ"ש בס"י הקודם מ"מ ברחיצה נאסר לגמרי ולא הותרה פניו ידיו ורגליו רק בשהוחמו מע"ש דכן מוכח להדיא בגמ' [שם] והאיסור אינו מפני המלאכה שנעשתה בהם אלא מפני עצם הרחיצה שכן גזרו חכמים:

Les mots du jour à apprendre :

A déduit	ד"ק
Simplicité	פשוטות
Utiliser	להשתמש

Programme du mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour Réfoua Chelema de Tehila Malka bat Esther et Chimon ben Juliette

Eau chaude refroidie dans de l'eau froide

Quelle est la preuve de rabbi Akiva Eiger contre le Maguen Avraham ? Comment le Imrei Binah la repousse-t-il ?

רבי עקיבא איגר מסכת שבת דף מ עמוד ב

ת"ר מתחמם אדם כנגד המדורה ויוצא ומשתטף בצונן, ובלבד שלא ישתטף בצונן ויתחמם כנגד המדורה מפני שמפשיר מים שעליו. וכתבו בתוס' דאין האיסור במה דמפשיר המים דהא שרי להפשיר מים לצורך שתיה אלא האיסור דדומה כרוחץ במים חמין ויבא להחם חמין לרחוץ גופו, ועיין בהרא"ש דאחר שנטל ידיו לא יעמוד נגד המדורה, ועיין במג"א (סימן שכ"ח) דהוי כהוחמו בשבת דאפילו לרחוץ פניו ידיו ורגליו אסור, הרי דאפילו הוחמו בהיתר ואפילו פושרים אסור. וקשה לי ממה דאמרינן לקמן (דף מ"ב ע"א) לס"ד דלר"ש ב"מ אפילו בכלי שני אסור ליתן מים חמין בתוך צונן, אלא רחיצה בשבת בחמין ליכא (דגם בהוחמו מע"ש א"א שלא יהא בהם צורך להפיג רתיחתן בצונן, וא"כ לא ירחוץ אפילו פניו ידיו ורגליו בחמין) הרי דנותן חמין שהוחמו מע"ש לתוך צונן לפושרן ורוחץ במים שנפשרו בשבת.

אמרי בינה דיני שבת סימן כה

במס' שבת (דף מ') ובלבד שלא ישטתף בצונן ויתחמם כנגד המדורה מפני שמפשיר מים שעליו וכתבו בתוס' אף דשרי להפשיר מים לשתי' מ"מ אסור דדומה כרוחץ בחמים ויבא להחם חמין לרוחץ גופו וע"ש ברא"ש ומג"א (סי' שכ"ו סק"ו) דאף שהוחם בהיתר מ"מ אסור לרוחץ בהם ידיו. ונראה דזה דוקא אם ל"ה לו חמין שהוחם בע"ש רק שמפשיר בשבת בזה אסור וכמ"ש תוס' כדי שלא יבא להחם חמין אבל אם הי' לו חמין רשאי לערב בהם צונן אף שמפשיר בזה הצונן מ"מ כיון דרשאי להפשיר הצונן מותר לרוחץ בהן דל"ש לחוש ולמגזר שיבא להחם חמין כיון שיש לו חמין שהוחמו בע"ש ורשאי לרוחץ בהם פניו ידיו ורגליו רק כיון שחם אצלו ורוצה לקררן ולערב בהן צונן בזה לא גזרינן ולא שייך לאמר שיבאו עי"ז להחם חמין בשבת לרוחץ כיון דיש לו חמין רק שרוצה לקררן והוי כאלו נאסר לערב צונן כדי שלא יוחם בשבת ומיושב מה שהקשה רע"א ז"ל בדו"ח שם מהא דמבואר בש"ס שם (די"ב) אלא רחיצה בשבת בחמין ליכא וע"ש ברש"י דאף בהוחמו מע"ש אי אפשר שלא יהי' צורך להפיג רותחין בצונן הרי דרשאי לרוחץ במים שנפשרו בשבת עיין שם ולמ"ש אתי שפיר כיון שיש לו חמין לא ראו חז"ל לאסור לו להפשיר דאיך נאמר אם יתיר לו להפשיר יחום בשבת כיון שיש לו חמין ודומה למה שמבואר בש"ס שם (דנ"א) השתא אקורי קא מקיר לה ארתוחי קא מירתח לה עיין שם אבל אם מפשיר בשבת נגד המדורה י"ל דאסור ועוד נראה למ"ש הנו"ב תנינא חלק יו"ד (סי' כ"ד) דרשאי לרוחץ כל גופו בשבת בפושירין דע"ז ל"ה הגזירה רק שלא לרוחץ בחמין גזרו וכן הא דמבואר תוס' הנ"ל דגם בפושרים אסור הוא דוקא ביושב ומתחמם כנגד המדורה שם אסרו אפי' בפושירין דדומה כרוחץ בחמין והיינו כמו דלא נאסר לרוחץ כל גופו בפושירין כ"כ לא נאסר לרוחץ פניו ידיו ורגליו בפושירין שנתפשרו בהיתר בשבת רק כנגד המדורה אסור ולפי"ז א"ש בפשיטות דשפיר יכול להפשיר ולרוחץ רק כנגד המדורה אסור דהוי כרוחץ בחמין. אמנם מדברי הרשב"א בחידושו שם שכ' ויש מפרשים שאינו משום איסור של הפשר אלא ברוחץ במים פושרים ונכון הוא עכ"ל משמע דאף בפושירין בלבד שהפשירו בשבת אסור לרוחץ פניו ידיו ורגליו. וכן משמע מדברי המג"א שם שכ' וכ"נ מידי דהוי ביום טוב שמותר להחם מים לשתות ואפ"ה אסור לרוחץ בהן כמ"ש סי' תקי"א משמע דלאו מטעם שיושב כנגד המדורה אתי עלה רק אף בפושירין אסרו אולם הראי' מיו"ט לא אבין הא י"ל שם ג"כ רק בחמים גזרי חז"ל דהא לשיטות תוס' דלרוחץ כל גופו אסור דל"ה שוה לכל נפש גזרו ג"כ כדי שלא יבא להחם לצורך רחיצה ולשיטות הסוברים דאף לרוחץ כ"ג מותר להחם מה"ת דהוי שוה לכ"נ מ"מ הא דאסרו ביום טוב ע"כ צ"ל מטעם גזירה יום טוב אטו שבת ועיין רשב"א (דל"ט) א"כ י"ל דרק בחמין גזרו ולא בפושירין וכמ"ש הנו"ב.

Les mots du jour à apprendre :

Se réchauffe	מְתַחַמֵּם
Craindre	לְחוֹשׁ
Clairement exposé	מְבוֹאֵר

Programme du mercredi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour Réfoua Chelema de
Tehila Malka bat Esther et Chimon ben Juliette*

Deux explications du Iglei Tal pour l'eau chaude refroidie dans de l'eau froide

אגלי טל מלאכת האופה אות לד

לד חמין שהוחמו בשבת אפי' בהיתר [סו] אסור לרוחץ בהם אפי' אבר אחד ואפי' לא הוחמו אלא מעט שאין היד סולדת בהן. לפיכך יש מחמירין שהרוחץ ידיו בצונן לא יחמם את ידיו קודם שינגבם כנגד המדורה מפני שמפשיר את המים שעל ידיו ונמצא כרוחץ בחמין שהוחמו בשבת ויש להחמיר כדבריהם:

אגלי טל ביאורים מלאכת האופה אות סו

[סו] אסור לרוחץ בהם אפי' אבר אחד כו'. מג"א סי' שכ"ו סק"ו בדעת הרא"ש דמים שנפשרו בשבת אסור לרוחץ בהם פניו ידיו ורגליו. וקשה דאם כן האיך מותר לערב הצוננין וחמין לרחיצה דפירש"י דף מ"ב. ד"ה אלא בשבת

דהיינו לרחוץ בהן פניו ידיו ורגליו וקשה דהא הצוננין נפשרו בשבת. ויש ליישב עפ"י מה שהקשו התוס' פרק כירה [לט א] לפיר"ת דעירו דכלי ראשון ככלי ראשון וע"כ הא דכל שלא בא בחמין מערב שבת מדיחין אותו בחמין בשבת בכלי שני קאמר וא"כ אפי' שורין נמי ואור"י משום דמחזי כמבשל. ותבלין שמותר בכלי שני שאני שעשוין למתק את הקדירה ולא מחזי כמבשל. ובתוס' שבת [סי' ש"ח ס"ק מ"ו] הקשה מהא דמותר ליתן לתוך הכוס אפי' צונן לתוך חם ותיריך דשאני התם דמחזי כמקרר החמין. וא"כ ה"ה דמותר לערב חמין וצוננין לרחיצה משום דנתכין רק לקרר כמו שפירש"י שצריך להפיג צינתו וחשוב כאלו הוחמו מאליהן בשבת [וכמו לענין בישול עכו"ם דכשלא נתכין העכו"ם לבשל מותר עיין ע"ז [לח א] בנכרי דשדא סיכתא לאתונא] ומותר כדמוכח במעשה דאנשי טבריא דאי לאו טעמא להטמנה הי' דינו כחמין שהוחמו מערב שבת והי' מותרין ברחיצה ואף דפסיק רישא הוא הקלו בדרבנן וכמו שכתב הר"ן בשדא סיכתא לאתונא:

או יש לומר לגירסת רש"י הפשירו זהו בישולו בשמן עי"ש ואפ"ה מותר בכלי שני דאינו הפשר הראוי לבישול. א"כ י"ל דכי אסורין פושרין לרחיצה ה"מ בשהוחמו במקום הראוי לבישול אבל לא בנפשרו בכלי שני. ולפי זה הי' מקום לפרש קושית הש"ס [מב א] רחיצה בחמין ליכא ברחיצת כל גופו לפי פי' התוס' שם דחמין לתוך צונן בשהצונן מרובין א"כ החמין שהוחמו באור בטלין ברוב צונן שהופשר רק בכלי שני. אך רש"י לטעמי' דפירש שם משום דתתאה גבר אך אן לא קיי"ל כגירסת רש"י שם רק כגירסת הגאונים ש"מ הפשירו לא זהו בישולו דלפי' רש"י מוכח דמותר להפשיר אפילו במקום שהיד סולדת בו ואן קיימא לן כהירושלמי דאסור וצריך לומר כתיריך הראשון:

Eau chauffée pendant shabbat sans aucune action

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכו סעיף ג

אמת המים שהיא חמה, אסור להמשיך לתוכה אפילו מערב שבת סילון (פירוש צינור מרזב וסילון דבר אחד הם) של צונן ופי' הסילון יוצא חוץ לאמה ומימיו נשפכים לעוקא (פירוש גומא) שבקרקע; ואם המשיכו, אסורים אפילו המים שנכנסו לה מערב שבת ברחיצה ובשתיה, כאילו הוחמו בשבת; ואם הביא סילון של מים מערב יום טוב ביום טוב, כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה.

מגן אברהם סימן שכו סעיף ג

רבי עקיבא איגר אורח חיים סימן שכו סעיף ג
[מג"א ס"ק ד] שיתערבו יחד שרי. משמע דשרי אף ברחיצה אף דהמים נמשכו ובאו בשבת כיון דבהיתירא הוא כההיא דפותקים מים לגנה ע' בתוס'. ואף דחמין שהוחמו בשבת דרך היתר ג"כ אסור לרחוץ כמ"ש המג"א בסק"ו צ"ל דהכא עדיפא כיון דלא נעשה מעשה בשבת כלל:

אסור להמשיך. דהוי כמטמין בדבר המוסיף הבל ודוקא אם ממשיך בצונן דרך סילון המוקף מכל צד אבל אם המשיך מערב שבת צוננים לתוך חמין שיתערבו יחד שרי ולרש"י גם זה מיקרי הטמנה ועי' רנ"ג ס"ד וסימן ש"ח ס"א:

Les mots du jour à apprendre :

Un peu	מְעַט
Si c'est ainsi	אִם כֵּן
Trou	גוּמָא

Programme du jeudi et veillée de Shavouot

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour Réfoua Chelema de
Tehila Malka bat Esther et Chimon ben Juliette*

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קכו ענף א.

[...] והנה אברר תחלה איסור רחיצה בחמין שהוחמו בשבת בהיתר שחידש המג"א /או"ח/ סי' שכ"ו סק"ו דאסור לרחוץ בהם אפילו ידיו ואפילו רק בפושרין אף שבשל ע"ש מותר בפושרין אפילו כל גופו עיין בנו"ב תנינא סי' כ"ד, ופניו ידיו ורגליו אף בחמין. ובנו"ב שם משמע דפשושרין מותר אפילו בשל שבת בהיתר דתיריך הא דאסור במתחמם נגד המדורה אחר שנשתטף בצונן אף שהוא רק פושרין משום דדומה כרוחץ בחמין כדאיתא בתוס'

שבת דף מ' משום דמתחמם נגד המדורה בהמים שעליו אבל ברחיצה ממש בפושרין מותר אף דהתם הא הוחמו בשבת. ופלא על הנו"ב שלא הביא דברי המג"א שאוסר בשל שבת. ואף שבמה שמירי שם בשל ערב שבת גם המג"א מודה הי"ל לומר דלהמג"א לא קשה כלל מהא דמתחמם דבשל שבת אסור אף בפושרין אך הוא מחדש שבעלמא גם בשל שבת מותר בפושרין ורק במתחמם אסור משום דיותר דומה לרוחץ בחמין וצע"ק. עכ"פ להנו"ב מותר בפושרין אף בשל שבת. אך תירוצו תמוה דמה"ת נראה במתחמם שהוא בפושרין יותר כרוחץ בחמין מרחיצה ממש בפושרין, וכוונת דברי ריב"א בתוס' שבת שם מ/ אינו דכאן יותר דומה לרוחץ בחמין אלא דכאן נמי דומה לרוחץ בחמין וזהו טעם האיסור והשמיענו שלא נימא טעם האיסור במתחמם אחר ששטף בצונן הוא משום מבשל דהא משמע בכולה שמעתא דהפשירן לא זהו ביטולן כדאיתא בתוס'. וא"כ הוא כהמג"א דהא הכא הוא רק מפשיר ומ"מ מחמת שדומה לרוחץ בחמין אסור אלמא דפשושרין נמי אסור בשל שבת.

ועיין בערוך השלחן שג"כ סובר דפושרין מותר ותמה על המג"א דפושרין מעולם לא נאסרו וכ"ש ברחיצה כזו דמתחמם שאינה בגדר רחיצה כלל ולכן פי' דאיירי דוקא במקום שהיד סולדת שנעשו חמים והוכיח כן מרש"י שם /שבת מ/ דכתב מפשר מחמם וזה נכון ומוכרח. וזה שאין אסור משום מבשל צריך לומר או משום דהוא כלאחר יד כמו לרשב"ג בסכה שמן או משום דא"א שיהיה אצל האש עד שתהיה היד סולדת ממש אבל עכ"פ נעשו חמין הרבה קרוב ליד סולדת ושייך בו גזירת רחיצה בחמין אם הוא דומה לרוחץ. וכן צריך לומר בכוונת התוס' שלענין איסור מבשל הו"ל דין מפשר דאינו בשול במים כיון שאין היד סולדת אף שהן חמין הרבה אבל לענין איסור רחיצה בחמין שאסרו בדרך רחיצה שהוא בחמין הרבה אף שאין היד סולדת הוי זה חמין ואסור להרא"ש בזה גם בידי לבד.

נמצא שלנו"ב ועה"ש מותר כל גופו בפושרין אף בהוחמו בשבת בהיתר אבל בחמין אסור אף ידיו לבד. ואף להרמב"ם דמתיר פניו ידיו ורגליו לחמם אחר שנטלם נגד המדורה כבסעיף ד' הוא מטעם שכתב המג"א סק"ה משום שסובר שאין זה רחיצה גמורה אבל ברחיצה ממש גם להרמב"ם אסור אף אבר אחד ומפורש כן בעה"ש סעי' ב' שאפי' הוחמו ע"י עכו"ם לצורך עצמו אסור אפי' ידיו לבד דאין האיסור מפני המלאכה אלא מפני עצם הרחיצה שכן גזרו חכמים עיין שם. אבל תמיהני מאד מ"ט יהיה חמור רחיצת פניו ידיו ורגליו המותרת בשבת מכל תשמישין שאין חלוק בין נעשה בע"ש לנעשה בשבת באופן המותר. ומה שדימה המג"א ליו"ט שאסור רחיצת כל הגוף בהוחמו ביום טוב אף בהיתר אף שבשל עיו"ט מותר, ל"ד כלל דהתם שמותר להחם ביום טוב למה ששואה לכל נפש ורק לרחיצת כל הגוף אסור להחם גזרו שלא לרוחץ במים שהוחמו ביום טוב כל גופו כדי שלא יבואו להחם גם לרחיצת כל הגוף דלא בקיאי כו"ע בדינא. ומה שב"ש דאסרי להחם גם לצורך פניו ידיו ורגליו ביום טוב ומ"מ לא אסרו לרוחץ פניו יו"ר = ידיו ורגליו = מגזירה זו דלא בקיאי כו"ע בדינא וכל גופו אסור, הוא משום דלדידהו גזרו מטעם אחר שהבלנים חשודים להחם עיקרן לרחיצה משום פרנסתן כדאיתא /שבת/ בדף מ' שחשודין לעשות באיסור וטעם זה אין שייך בפיו"ר = בפניו ידיו ורגליו = שכל אחד רוחץ בביתו ואינו הולך למרחץ וגם א"צ ע"ז מים הרבה. וזה שלא גזרו בית שמאי בפיו"ר מצד שלא בקיאי כו"ע בדינא אף שהרבה פעמים גזרו מטעם זה, הוא משום דלב"ש שסברי דאסור לעשות ביום טוב רק לצורך אוכל נפש לבד ליכא למיגזר מחמת שלא בקיאי דכו"ע ידעי זה שהוא כפשטות הקרא. ולכן רק בכל גופו גזרו מחשד הבלנים. אבל לב"ה שסברי דמותר לעשות ביום טוב לכל מה ששואה לכל נפש ובזה ודאי לא בקיאי כו"ע איזה דבר נחשב שואה לכל נפש ואיזה אינו שואה יש לומר שמחמת זה גזרו שלא לרוחץ כל גופו בהוחמו ביום טוב אף בהיתר לשתיה כדי שלא יבואו להחם בטעות לרחיצת כל גופו.

ולכן ניחא שהתוס' כתבו בד"ה אלא /שבת/ בדף ל"ט טעם דחשד בלנים משום דלב"ה לא צריכי לזה דניחא בפשיטות. ולהרמב"ם והמחבר לא שייך כלל טעם זה דחשד בלנים לאסור הרחיצה בביתו, דהא מחלקי /או"ח/ בס' תקי"א סעי' ב' בשל עיו"ט שמותר לדידהו בביתו אפי' כל גופו ובמרחץ אסור והוא מטעם חשד הבלנים כבדף מ' ומ"מ לא אסרו מחמת זה בביתו. וא"כ גם בשל יום טוב בהיתר מ"ט אסור אף בביתו הא מטעם חשד בלנים אינו אסור לדידהו אלא במרחץ, ולכן מוכרחין לומר דהוא מטעם שלא בקיאי בדינא. ומה שלב"ש לא שייך טעם זה והוי הגזירה לדידהו רק משום חשד בלנים ומ"מ גזרו אף בביתו צריך לומר להרמב"ם והמחבר שב"ש סברי שלא פלוג ובכל מקום אסור משום חשד בלנים ויהיה אסור לב"ש אף בשל עיו"ט גם בביתו כמו במרחץ כדסברי התוס' והרא"ש לדינא. והחלוק של הרמב"ם והמחבר בשל עיו"ט דרק במרחץ אסור ולא בביתו הוא רק לב"ה והוי לדידהו עוד מחלוקת בין ב"ש לב"ה.

וא"כ לא שייך זה אלא ביום טוב אבל בשבת שאסור לעשות מלאכה בכל אופן וכו"ע ידעי זה מ"ט אסור לרוחץ בשל שבת בהיתר יותר מבשל ע"ש ומ"ש משתיה וכל הדברים שמותר בנעשה בהיתר כגון בעכו"ם שעשה לצורך עצמו, ומחמת חשד בלנים הא אין שייך על פיו"ר לבד שכל אחד רוחץ בביתו דאל"כ היה אסור גם בשל ע"ש כמו שאסרו מטעם זה כל גופו אף משל ע"ש. וגם להרמב"ם והמחבר הא לא נאסרו ביום טוב מטעם חשד בלנים אלא במרחץ. אך בזה יש לומר דבשבת גזרו גם בביתו משום מרחץ כמפורש כן ברמב"ם פכ"ב משבת ה"ב אף שביו"ט לא גזרו בביתו משום דלא חמיר איסורו. ועיין בר"ן שבת שם שכתב דסבר דביו"ט מותר להחם מדאורייתא גם לכל גופו ולכן לא גזרו ביום טוב גם בביתו אטו מרחץ ויש גם לומר שאף אם מדאורייתא אסור לכל גופו נמי לא גזרו בביתו אטו מרחץ בשל עיו"ט משום שלא חמיר איסורו אבל בשבת שחמיר גזרו גם בביתו אף שהוא גזירה לגזירה. אבל פיו"ר קשה מ"ט גזרו כיון שלא שייך גזירת בלנים ומ"ש מבשל ע"ש שמותר.

ענף ב

ולכן מסתבר כיון דברמב"ם לא מצינו שאסור פניו ידיו ורגליו בהוחמו בשבת בהיתר סובר באמת דשרי ואין חלוק בין של ע"ש לשל שבת בהיתר דכל גופו אסור בתרווייהו אטו מרחץ ששם אסרו מטעם חשד בלנים ופיו"ר מותר בתרווייהו דלא כמג"א. ורק ביום טוב יש חלוק בין עיו"ט לשל יום טוב בהיתר מטעם דלא בקיאי. וראיית המג"א מדף קל"ד /שבת/ לפי' מחצית השקל מהא דמתקיף ר' יוסף ולא שני לך בין חמין שהוחמו בשבת לשל ע"ש דבמכה שרי רק של ע"ש ובמילה מותר אף בשל שבת, דע"כ כוונתו בהוחמו בהיתר ואסור לרבנן דאי באיסור החמום שרבנן אסרו להחם הו"ל לומר ראב"ע אומר מחמין כיון דברחיצה גם רבנן מודים, ג"כ לא מוכרח ויש עוד ראייה להיפוך דהא קשה טובא לפירושו איך יפרש אתקפתא דרב דימי וממאי דהכא בחמין שהוחמו בשבת פליגי דלמא בחמין שהוחמו בע"ש פליגי, ויהיה הוכחת ר' יעקב הוכחה דאיירי בכל גופו אדרבה יקשה מנא ליה לר' יעקב להוכיח זה דלמא איירי בשל שבת ואז ליכא הוכחה. וליכא למימר דר' דימי סובר באמת דאסור בשל שבת בין בימים ראשונים לרבנן ובין בשלישי לראב"ע, דהא ודאי יודה שהוא כחולה שנפל למשכב לכה"פ שאף שאין בו סכנה מותר לדעה הראשונה /או"ח/ בסי' שכ"ח סעי' י"ז שהיא שיטת הרמב"ם להטור וגם לדעה האחרונה שהיא שיטת הרמב"ם לב"י יש להיתר דאיסור רחיצה מסתבר שאינו נסמך למלאכה רק גזירה בעלמא משום חשד בלנים שאינו שייך בבית רק משום לא פלוג וא"כ ודאי שמותר אף בשל שבת בהיתר אף אם אינה סכנה וגם לומר לעכו"ם להחם בשביל זה. וא"כ נצטרך לומר דקושית ר' דימי היא דלמא איירי מתני' בשל ע"ש דג"כ אסור מדרבנן אך ממילא ילפינן מזה גם שמותר בשל שבת דג"כ רק מדרבנן הוא ויהיה מזה הוכחה שמותר הרחצת כל גופו דאל"כ מי גרע מחמין ע"ג מכה, וזה לא קשה כלל דאדרבה מה"ת נימא דאיירי בשל ע"ש ולהוכיח דאיירי בכל גופו נימא דאיירי בשל שבת בהיתר או ע"י עכו"ם וליכא הוכחה כלום, ומה שנקט מרחיצין נמי ניחא משום דלהחם ע"י עכו"ם ודאי מותר וקמ"ל שהרחיצה אף ע"י ישראל מותר כיון שהוא חולה אף שאין בו סכנה לדעת הרמב"ם. ואם נימא דר' דימי סובר דגרע מחולה שנפל למשכב ורק רחיצה בשל ע"ש היתירו שהוא איסור קיל משאר דרבנן, לבד שהוא דוחק הו"ל לר' יוסף לתרץ רק שהוא חולה ולמה לו לומר על קושית ר' דימי עליו מפני שסכנה הוא לו (אך אולי האמת נקט).

ולכן מסתבר שר' יוסף סובר דאיירי מתני' /שבת קל"ד/ לא רק בהיתר הרחיצה לבד אלא גם בהיתר החמום לצורך זה משום שסובר שהיא סכנה בימים הראשונים לכו"ע ובשלישי לראב"ע וזה שנקט מרחיצין ולא מחמין משום דנקט בזה טעם ההיתר דכיון שצריך לרחוץ מותר גם להחם דהצורך הוא בשביל סכנה. ור' יעקב סובר דנקט מרחיצין משום שאיירי רק בהיתר רחיצה ולכן דייק דאיירי בכל גופו דבאבר אחד מי גרע ממכה. וע"כ א"ר יוסף דבהוחמו בשבת איירי, היינו להחם בשבת דבעי סכנה וא"כ אפשר דהסכנה היא רק בהרחצת מילה. והקשה ר' דימי מנא לך דילמא בהוחמו בע"ש פליגי דכן משמע לשון מרחיצין דמתיר רק איסור רחיצה ואין כוונתו דוקא בשל ע"ש דה"ה בשל שבת בהיתר דדין אחד להם ותיירך ר' יוסף דא"ל לומר כן דהא סכנה היא לו וא"כ מותר ודאי גם להחם ומוכרחין לומר דאף דנקט מרחיצין כוונתו גם על החמום, אך נקט מרחיצין משום שזהו טעם ההיתר (וגם אולי נקט מרחיצין לאשמועינן דגם רחיצה אסורה בהוחמו באיסור ע"י ישראל שלא במקום סכנה וגרע משאר איסורין דרבנן שמותר בחולה. וטעם גדול יש דכיון שאסור לישראל לעשות זה להחולה ועבר ועשה שייך לקנסו שלא יהנה ממנו דהא לא היה אפשר לעשות הרפואה בלא איסור דאורייתא הוי בהקנס כלא עשה אף ששאר איסורין דרבנן היתירו לחולה משום שלא הצרכו לעבור אדאורייתא ולדינא צ"ע) וא"כ לא לבד שליכא הוכחה להמג"א יש אדרבה ראייה מקושית ר' דימי שאין חלוק.

אך מה שהביא מהרא"ש שכתב מפני שמפשיר לכך צריך אדם ליזהר אחר שנטל ידיו שלא יחמם נגד המדורה עד שינגבם תחלה, אף שהוא רק להפשיר הוא ראייה קצת אף שיש ג"כ לדחות דכוונתו שמא יעשו חמין שהיד סולדת ומטעם בשול דהא לא הזכיר טעם אבל יותר משמע דהוא מטעם רחיצה. אבל להרמב"ם משמע דאין חלוק. וכן משמע דעת הר"ן שכתב הלכך נקטינן משמעתין דחמין שהוחמו בשבת אסורין בהנאה ליומן אפילו לשתייה כדתנן אסורין ברחיצה ושתייה אבל הוחמו מע"ש מותר פיו"ר עיין שם משמע שאין מחלק הוחמו בשבת מבשל ע"ש בדין רחיצה אלא באלו שאסורין בהנאה ליומן אפילו לשתייה והו"ו דין רחיצת פיו"ר ודין שתייה שוין, וא"כ הוא רק בהוחמו באיסור ע"י ישראל או ע"י עכו"ם לצורך ישראל אבל לא בהוחמו בהיתר כמו עכו"ם לצורך עצמו וכדומה שאז יש לו דין של ע"ש. ונמצא שדין המג"א אינו ברור ומוסכם מכל הפוסקים דהרמב"ם והר"ן לא סברי זה וא"כ אפשר שכו"ע יסברו כן ורק להרא"ש משמע קצת כהמג"א. ולדעה הראשונה והאחרונה /או"ח/ שבסי' שכ"ח סעי' י"ז יש ראייה דלא כמג"א מסוגיא /שבת/ דדף קל"ד כדלעיל.

וטעם המג"א עכ"פ צריך להבין מ"ט אסור ברחיצה יותר מכל הדברים. וצריך לומר דזה ודאי שלא גזרו דלמא יחמו בשבת כמו שלא גזרו שלא יאכלו וישתו בשבת דברים מבושלים מחשש שמא יבשל בשבת דלא נחשדו ישראל ע"ז כדהקשה הר"ן והרשב"א אלא יש לחוש שיטעו בדינא כדהביאו הר"ן והרשב"א מירושלמי דהבלנים יתנו שם עצים סמוך לחשיכה והם מתבערים כל השבת שזה אסור שמא יחתה בגחלים. ולכן נהי שמחשד בלנים אין לאסור פיו"ר מטעם שכל אחד רוחץ בביתו כדחזינן שלא אסרו בשל ע"ש וגם אפשר שלא גזרו כלל מחשד בלנים בביתו כמו להרמב"ם ביום טוב מ"מ יש טעות אחר בדינא ששייך לטעות בזה כל אדם כדפרש"י /שבת/ בדף ל"ט ד"ה בכלי דאתי להחם בשבת כגון נותן צונן בחמין, והוא מטעם שלא בקיאי בדינא להחשיב גם זה לבשול. ומה שבשתייה לא גזרו מחשש זה הוא משום דלא שכיח לערב צונן וחמין לשתייה וגם רובן כלי שני אבל לרחיצה שהכל מערבין וגם הם חמין הרבה עיין ברש"י /שבת/ דף מ"ב גזרו שלא לרחוץ בהוחמו בשבת כלל כדי שלא יבואו להחם בשבת אף בדרך זה. וטעם זה שייך אף בפיו"ר. ובשל ע"ש לא גזרו אף שגם בשל ע"ש מוכרחין לערב בהם צונן כמפורש /שבת/ בדף מ"ב עיין שם ברש"י ד"ה אלא, הוא משום דכוונתו שם רק לצנן החמין ולא

להחם הצונן ולכן לא יטעו מזה שמותר להחם, וגם אין לחוש דיעשה איפכא ליתן צונן לתוך החמין דלמה יעשה איפכא כיון שכוונתו לצנן, וגם אף אם יעשה איפכא לא יעבור על איסור דאורייתא דהא לא לבד שלא ניחא ליה בהבשול אדרבה רוצה שיתקררו החמין ודמי זה להא /שבת/ דדף ע"ה גבי חלזון שפטור על נטילת נשמה מטעם דכמה דאית ביה נשמה טפי ניחא ליה ורק מדרבנן אסור לכן לא גזרו. וגם אולי א"א לגזור דאם נגזור יצטרכו לגזור גם בשתיה שלא יערבו בו חם וצונן ואפשר אין יכולין לעמוד בה או מצד מניעת עונג שבת וממילא אין שייך לגזור דלרחיצה יהיה אסור לערב.

ולכן אין שייך לגזור שלא לרחוץ פיו"ר בשל ע"ש כיון דלא הוחמו בשבת דאף אם יראו שמערב החמין בצונן לקרר לא יטעו מזה להחם בנתינת צונן בחמין דהא אף אם מותר כטעותו יהיה אסור לרחוץ בהם כיון דהוחמו בשבת. אך כל גופו אסור משום דיחשבו שהיום הוחמו כיון שהם מרובין דיאמרו שלא הכין כ"כ מע"ש אלא פחות מזה רותחין והיום הוסיף צונן בהם כדי להחם הרבה כפי מה שצריך לחמין, דמסתבר דכוונת להחם הוא כשחסר לו מים חמין כפי צורכו וצריך להחם עוד מים אף שכוונתו גם לקרר הרותחין, וכוונת לקרר הוא כשיש לו מים חמין כל צורכו וצריך לערב בצונן כדי לקררם. ולכן יטעו שהיום הוסיף להחם ע"י שנתן בהם צונן עד כדי צורכו ויאמרו שמותר להחם בכגון צונן בחמין אבל בפיו"ר שהם מועטין לא יטעו וידעו שהכין מערב שבת. וניחא לשון רש"י בדף ל"ט דיחשוב שהיום הוחמו ויטעה ליתן צונן בחמין כדי להחם, דאם לא יחשוב שהיום הוחמו לא יטעו. וגם ניחא פרש"י שם /שבת לט/ דבקרקה מותר דבטלי להו מתורת חמין שלכאורה קשה איזה טעם הוא שלא לגזור. ואין לפרש דיאמרו שהם חמי טבריא דא"כ היה חלוק בין מקום שמצוי שם מעינות חמין לשאר מקומות. אבל לפ"ז ניחא דאמבטאות שבקרקה ודאי נעשו להחם שם כשהמים באמבטי שבזה האופן מחמין הרבה בפעם אחת ולא יטעו לומר שהוחמו היום דזה ודאי שלא נחשדו להחם בדרך אסור הידוע וידעו שהוחמו בע"ש ולא יבואו להקל. אך מ"מ היה מקום לאסור משום דיהיה בכלל גזרת חמין ונימא לא פלוג ע"ז פרש"י שאינו בכלל הגזרה משום דבטלי להו מתורת חמין כיון דהחמום היה בקרקע כמו מעין חם.

זהו מה שנראה לע"ד טעם לשיטת המג"א במה שאוסר אף רחיצת אבר אחד בשל שבת אף בהיתר וחמור מכל הדברים. אך עכ"ז אין הכרח לפרש כן לרש"י שיש לומר שפיו"ר לא גזרו בהוחמו בהיתר אף בשבת דאין הגזרה שלא ירחצו בשל שבת כדי שיועיל שלא יחמו לרחיצה אף לפי טעותם שמותר להחם בדרך זה אלא דהוא גזירה שלא ירחצו מחמת שיאמרו שהוחמו בשבת שנתנו צונן בחמין ויטעו שמותר להחם באופן זה ולכן עשו לזה דין הוחמו בשבת באיסור שאסור וידעו מזה דאסור להחם בדרך זה ועל פיו"ר לא גזרו כדבארתי דמשום שהן מים מועטין לא יאמרו שהוסיף מים והוחמו בשבת ובאיסור ידוע לא יחשדו שעשה ולכן נשאר כדן הוחמו בע"ש שמותר. וא"כ גם בהוחמו בשבת בהיתר נמי מותר פיו"ר כיון שלא יאמרו שהוסיף מים ובאיסור ידוע לא יחשדוהו ולא יבואו לטעות ונשאר בדינם שהוחמו בהיתר ומותר. ולחוש דיאמרו שע"פ צואתו החם הנכרי לא גזרו כמו שלא גזרו בכל הדברים והטעם או משום דלא שכיחא או משום דאמירה לעכו"ם הוא רק מדרבנן ולא גזרו גזירה לגזירה. עכ"פ כמו שלא גזרו בכ"מ כ"כ לא גזרו ברחיצה. וזה מסתבר יותר לפרש ברש"י וא"כ גם רש"י יכול לסבור דלא כמג"א רק שלטעם רש"י יש דרך לפרש טעם המג"א. ובעכו"ם שהחם לצורך עצמו מסתבר שאף להמג"א מותר דכיון שאינו שייך להלכות שבת הוי כמו בשל ע"ש אף שערך השלחן לא כתב כן. נמצא שמסתבר לדינא שאין דין רחיצה חמיר בשל שבת בהיתר ומותר לרחוץ פיו"ר אף בחמין וכל גופו בפושרין וא"כ בעכו"ם שהחם מים בשבת שלא לצורך ישראל והחמו בהם מקוה ונעשו פושרין יש להתיר לטבול בהם אף שהוא כל גופו דהא אף רחיצה מותר כמו בשל ע"ש דלא כמג"א. אבל בחמין אף ע"י עכו"ם שהחם לצורך עצמו יש לן לאסור לכאורה דהא ברחיצה אסור בחמין כל גופו אף בשל ע"ש. ובישראל שהחם במזיד אף לצורך עצמו או לצורך עכו"ם יש עוד איסור אחר שאסור ליהנות בו ביום ממעשה שבת אף לאחרים. ולענין איסור זה ודאי גם מה שנעשו פושרין הוי זה הנאה ממעשה שבת ואסור[...]

Les mots du jour à apprendre :

Soupçon	חֶשְׁד
Erreur	טְעוּת
A utilisé	נִקְט

Biographies

Imrei Binah - אמרי בינה

Rabbi Méir ben Itshak Auerbach est né à Kolo en Pologne en 1815 dans une famille de Rabbanim. Il fut Rav de nombreuses communautés en Pologne et en Russie, puis dans la ville de Kolo à partir de 1855. Il fit son Alya en 1859, et peu de temps après il est nommé par le Rav Shmouël Salant, Av Beit Din à Jérusalem. Il dirigea le « Pologne Kollé » et devint le premier Grand Rav ashkénaz de Jérusalem. En 1866, avec le Rav Salant, il organise le premier comité centralisé pour représenter les intérêts de tous les Ashkénazes, tandis que les Séfarades gèrent leurs affaires sous la direction du Hakham Bashi de Jérusalem. Il fut très investi dans les besoins du Tsihour et contribua beaucoup au Ychouv Haarets (installation en Israël). Ayant été un marchand prospère en Europe, il vivait de sa fortune personnelle et refusait d'accepter un salaire. Il a aidé de nombreuses institutions caritatives à Jérusalem et était un partisan de la colonisation agricole juive dans tout le pays. Il fut l'un des fondateurs du quartier Mea She'arim. Il décéda en 1878 à Yeroushalaim.

Il est célèbre notamment pour son ouvrage le Imrei Binah. Dans son sefer, le Rav a promulgué la coutume de mariage connue sous le nom de Minhag Yerushalayim, qui ne permet pas que des instruments de musique soient joués lors d'un mariage à Jérusalem par respect pour le Beit Hamikdash en ruines. Selon cette coutume, seuls les instruments à percussion sont autorisés. Sa décision a été acceptée par le Rav Yosef Chaim Sonnenfeld, le Rav Yehoshua Leib Diskin et plus tard les Rabbanim de Jérusalem.

Iglei Tal - אבני נזר

Rabbi Avraham Bornshtein (1838-1910) fut un grand Possek en Europe connu sous le nom de son responsa le Avnei Nezer. Né en à Bendzin en Pologne, il est descendant du Rama et du Chakh et le fils de l'auteur du Agoudat Ezov. Son fils est le célèbre Chem Mishmouel.

Dès son plus jeune âge, doté d'une mémoire phénoménale, il est reconnu comme un prodige et écrit des H'idouchim alors qu'il n'a que dix ans ! En 1852 il épouse la fille du célèbre Rabbi de Kotsk, et devient dès lors un fervent Talmid. Il est nommé Av Beit Din de Sochatchov et des milliers de H'assidim se rapprochent lui afin de puiser de ses lumières. Il devient le fondateur et premier Rabbi de la dynastie hassidique Sochatchover. Il faisait preuve d'une immense dévotion envers ses étudiants, avec lesquels il étudiait pendant huit heures chaque jour, donnant plusieurs shiourim (conférences) au cours de chaque journée. Dans son introduction à son livre, le célèbre Iglei Tal, il a noté qu'il consacrait toutes ses énergies à l'enseignement de la Torah à ses élèves.

Ses deux grands ouvrages sont le Avnei Nezer, un responsa en 7 volumes sur le Choulh'an Aroukh, et le Iglei Tal sur Shabbat, qui est devenu un incontournable dans les Batei Midrash.

Liste des 93 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah	14. Brah'a sur un interdit	33 -34. Birkat Hagomel	Hanouka 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2) Pourim 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim 85. Zakhor et Méh'iyat Amalek Pesssah 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes 86. 87. 88. Vente du Hamets Sefirat Haomer 21. Un seul grand compte 89. 90. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfira Roch Hachana 35. Les trois Livres Soukot 36. Mitstaer
2. Choméa Kéoné	15. Anigrone	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	
3. Arévout	17. Birkat Haguefen	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	
4. Kavana dans le Chema	18. Natei Inchei	40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot	
5. Position pour le Chema	19. Birkat Haréah'	41. Hatov Véhamétiv sur le vin	
6. Méah Brah'ot	22. Les jus	42. Cheva Brah'ot (1)	
7. Amen Yetoma	23. Trima	43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot	
9. Les quantités pour les Brah'ot	24. Pat Kisnin (1)	46. Birkat Halevanah	
10. Les Brah'ot de consommation	25. Pat Kisnin (2)	47-49. H'azarat Hachats'	
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	26. Les Apéritifs		
12. Ikar Vétafel	27-31 Zimoun		
13. Méein Chaloch	32. Tefilat Haderekh		
Souguiot générales			
37. Bal Tossif	54. Mitsvot lav lihanot nitanou	71. 72. Haossek Bamitsva	
50. Tokh Kédé Dibour	55-56. Mitsvat Assei	Patour Minhamitsva	
51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera	Chehazman grama	89. 90. Les actions de l'enfant	
53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o	57. Zerizim makdimim lemitsvot		
Chabbat – Melekhet Mah'chevet			
59. 60. 61. Mit'assek	65. à 68. Psik Récheh	75. 76. 77. 78. 79. Grama	
62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven	69. 70. Melakha chééina tsrikha légoufah	80. Chinouy	
Chabbat – Les Derabanan	Hachkafa- pensée juive	Yorei Dé'ah	
91. 92. 93. Réhitsa BéChabbat VéYom Tov	81 à 84. Tsaar Baalei Haim	73. 74. Maaser sur les gains	